

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Luimige Reis langs den Rijn

Hood, Thomas

Amsterdam, 1840

[Text]

[urn:nbn:de:bsz:31-140259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-140259)

AAN PETER BAGSTER, ESQ.

WAARDE PETER!

Ten einde verdere vergissingen en brieven van rouw-
beklag te voorkomen, ingevalle gij iets van mijne ziekte
mogt gehoord hebben, dient deze om u te berigten dat
ik leef en gezond ben. Maar ik ben zeer ernstig aange-
tast geweest, zoo ernstig, dat ik begin te gelooven dat
mijn gestel niet zoo zwak en ondermijnd is, als ik wel
dacht. Hoe zoude ik anders alles hebben kunnen door-
staan, niet alleen de ziekte zelve, maar ook de Duitsche
manier van die te genezen, welke naar mijne gedachte
erger en gevaarlijker dan die ziekte was. Maar ik denk
al de drankjes te bewaren voor TRUBY, als ik weder in
Kent mogt komen. In allen gevalle, om opregt te spre-
ken, zoo als een eerlijk man behoort te doen, al is het
ook ten koste van hem zelve, het denkbeeld van onver-
wachts te sterven heeft mij geheel en al verlaten: want
indien iets een' plotselijken dood kon veroorzaken, dan
zijn toch volle acht en veertig uren van pijn en koorts
overvloedig genoeg tot eene waarschuwing. Gij kunt hier-
uit opmaken dat ik tot andere gedachten over mijn' toe-
stand gekomen ben. Laat nu de Doctor in zijne handen
klappen en zeggen dat *hij* het gedaan heeft door mij
een togkje langs den *Rijn* aan te raden.

Dewijl ik nu op dat onderwerp ben gekomen, moet ik zeggen, dat die arme KATOO er even veel baat bij gevonden heeft als ik zelf, en dat zij, wat haren geest aangaat, een jong meisje geworden is, in vergelijking van hetgeen zij was; hoewel zij het misschien niet zal willen weten, omdat zij tegenwoordig in eene verdriete-lijke luim is over hetgeen zij een huishoudelijk onheil noemt, en hetwelk den armen GEORGE geheel uit hare gedachten heeft gewischt. Dat huishoudelijke onheil is hierin gelegen, dat hare meid MARTHA Roomsch is geworden, en wel zoo ijverig Roomsch, dat zij hare meesteres zoo wel als zich zelve, honderdmaal op één' dag kruist en zegent.

Ik voor mij, PETER, dienstboden en dergelijke wezens daargelaten, beschouw de zaak van dien kant, met betrekking tot de lagere standen, dat ik in plaats van derzelve bijgeloof en onkunde te laken, omdat zij Roomsch-Katholijken zijn, er veeleer over verwonderd ben, hoe zij iets anders kunnen wezen. In de gelegenheid geweest zijnde om over dat stuk na te denken, door dat ik buitenslands de kerken en kapellen, zoowel als de woonhuizen der lagere standen bezocht heb, geloof ik stellig en vast, dat hunne keuze van die leerdienst meer uit hunne armoede dan uit hunne onkunde voorkomt. Vooronderstel eene arme oude Duitsche vrouw, in een donker, morsig en koud vertrek, zonder licht, zonder vuur, en daardoor zelfs zonder den zang van een bakkerstor tot haar gezelschap. Zij slaat haren gelapten mantel om, waggelt een vijftig schreden voort, en dan bevindt zij zich in eene gemakkelijke, vrolijke kerk, warm en van alle kanten verlicht. Zij ziet de priesters in prachtige ge-

borduurde kleederen, groote gouden en zilveren kandelaaers, kasten vol juweelen, — echt of onecht doet er niet toe — van robijnen, amethysten, topazen, smaragden, saffieren enz., alle dingen, welke hare meerderen zelfs gewoon zijn in verband te brengen met de schatten van den Hemel en den luister van het Nieuw Jeruzalem. Zij hoort een voortreffelijk orgel, goed bespeeld, en koorzangers met engelenstemmen loffliederen zingen in eene haar onbekende taal. Ik geloof niet dat ik oneerbiedig jegens de Godsdienst spreken zal, wanneer ik zeg, dat zulks voor haar even zoo veel is als voor ons de Italiaansche opera te *Londen*. Zij geniet den geur van den wierook en het gezigt van kostbare schilderstukken, beelden, gesneden houtwerk, en boven alles, zij ziet er de Heilige Maagd in vorstelijk gewaad, met eene kroon en met paarden, gelijk eene koningin van deze aarde, in het fluweel en in het hermelijn gekleed, en de oude vrouw in hare voddën, heeft een' even zoo vrijen toegang tot haar, als de grootste Hofdame van het land. Is het te verwonderen, indien zulk eene arme ziel bij voorkeur naar de kerk gaat, welke haar te gelijk met de lichamelijke gemakken, die zij in haar huis mist, een' tijdlang al die genoegens van het oog en oor aanbiedt, voor welke zij even zoo wel als de rijken en aanzienlijken der aarde, hare zintuigen van den Almagtigen ontving?

In *Engeland*, mijn oude vriend! maken wij de kerken voor zulk eene arme ziel zoo weinig uitlokkend als het maar kan. Wij stoppen haar in eenen kouden zijgang, op eene harde bank, en denken er even weinig aan om hare andere zintuigen te streelen. Wij praten haar voor van de eenvoudigheid der Protestantsche Godsdienst te

bewonderen. Maar de dame met haren hoed met pluimen is zesmaal 's weeks naar den Schouwburg, de Opera, de Concerten, Tentoonstellingen, Bals en Redoutes geweest, en in plaats van er eenige zelfsverloochening in te vinden, zal zij er op den zevenden een genoeg in vinden, om in eene stille kerk naar derzelver eenvoudige dienst te zitten luisteren. Ik begeer niet dat onze kerken in Oratorio's of galerijen van schilderstukken zullen veranderd worden — maar ik verlang dat wij de lagere standen iets zullen toegeven. Indien al de zinnelijke genoegens, die de Roomsche kerken hun schenken, met ons eigen Protestantsche geloof onbestaanbaar zijn, dan behooren wij toch de smallere gemeente toe te staan, die elders te zoeken. Maar in plaats daarvan, wat doen wij? Wij sluiten onze praalgraven en lijkmonumenten af: zetten er geld op om de St. Paulus kerk of de Westminster Abdij te bezien. Onze leeraars schudden het hoofd over alles wat naar eene openbare danspartij of naar een Concert gelijkt, en onze bestuurders wren de goedkoope Schouwburgen, even alsof HARLEKIJN en COLOMBINE voor een' stuiver twaalfmaal onzedelijker zijn dan HARLEKIJN en COLOMBINE voor een' schelling. Naar mijn oordeel is die handelwijze eerder geschikt om Roomschen dan Protestanten te vormen, of hetgeen nog waarschijnlijker is, om te maken dat de gemeene man nergens toe behooren zal. Het is er even zoo mede gelegen als met het ter schoole gaan, alwaar geen knaap ter wereld iets zal willen leeren, zoo er hem geene speelplaats bij gegeven wordt.

FRANK, die kennis heeft gekregen aan een' Kapitein in Pruisische dienst, is dezen morgen met de diligence

vertrokken, om zich bij het regement, op deszelfs marsch naar *Berlijn* te voegen. Hij zoude *Coblenz* met gezelschap verlaten hebben, maar werd ongesteld. Hij had bijna de diligence gemist, want toen het tijd was, lag de Duitse meid, die hem had moeten wakker maken, in haar bed te snorken. Doch de Duitschers, vrouwen zoowel als mannen, zijn in dat opzigt door en door phlegmatick. Men heeft mij verteld van een' varkendrijver, die gedurende eene harde vorst een vet varken over den *Rijn* bragt. Oogenblikkelijk nadat het varken uit de pont was gekomen, ging het op zijn gemak liggen, en de drijver in plaats van het op te jagen, nam bedaard zijn vuurslag, stak eene pijp aan, en bleef naast het varken zitten rooken, totdat het van zelve verkoos verder te gaan. *KATRIEN* nam geene pijp, maar wel eene andere filosofie te baat; want hoorende, dat haar meester bijna zijne plaats had verloren, haalde zij eenvoudig hare schouders op, en vernemende, dat hij bijkans zijn ontbijt ook had gemist, haalde zij voor den tweeden keer nog eens hare schouders op.

Ik heb min of meer besloten om den *Rijn* tot aan *Schaffhausen* toe op te gaan, om er den vermaarden Katarakt te bezigtigen, maar dat zal veel afhangen van het weder, als *FRANK* teruggekomen is. Ik zing tegenwoordig op een' geheel anderen toon dan voorheen, maar ik weet, oude vriend! dat het u een groot genoegen zal doen, dat al die vermaningen in mijne verbeelding en niet in de wezenlijkheid bestonden. Ik ben uw oude en getrouwe vriend.

RICHARD ORCHARD.